

JAARVERSLAG 2017

**Dominicaans
Studiecentrum**

voor Theologie en Samenleving

Het Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving (DSTS) bestaat sinds 1988. Het is opgericht door de Nederlandse dominicanen en wordt door hen bekostigd. Vanaf de oprichting fungeert het DSTS als een vrijplaats voor theologisch onderzoek, naast de door kerken en overheid gefinancierde theologische instellingen in Nederland. De opdracht van het DSTS bestaat eruit een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een eigentijdse theologie in de West-Europese context. Actuele maatschappelijke ontwikkelingen vormen het vertrekpunt van de vier jaar durende interdisciplinair opgezette onderzoeksprogramma's. De resultaten hiervan worden in boeken, artikelen, lezingen, interviews, et cetera verspreid en vinden via de traditionele en de nieuwe media hun weg naar een in religie en zingevingsvragen geïnteresseerd publiek.

Meer informatie is te vinden op www.dsts.nl.

Post- en bezoekadres:

DSTS
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam
Tel.: 020-6235721
E-mail: secretariaat@dsts.nl
www.dsts.nl

Inhoud

Woord vooraf	4
1 Onderzoek op het DSTS	6
1.1 Afronding onderzoeksprogramma <i>multiple religious belonging</i> (mrb) (2013-2017)	6
1.2 Nieuw onderzoeksprogramma (2017-2021): Theologie van het goede leven voor allen	9
1.3 Overig onderzoek	11
2 De Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving	11
2.1 Achtergrond	11
2.2 Nieuwe ontwikkelingen rond de leerstoel in 2017	12
2.3 Onderzoek vanuit de leerstoel	12
2.4 Eredocoraat Karen Armstrong aan de VU	12
2.5 Onderzoek naar geluk	13
2.6 Begeleiding promovendi	13
2.7 Overige academische activiteiten	13
2.8 Lezingen en publicaties vanuit de leerstoel	13
3 Het DSTS in dominicaans verband	13
3.1 Overleg en afstemming met Dominicaans Platform Nederland (DPN)	13
3.2 Festiviteiten 800 jaar dominicanen	14
3.3 Overlijden dr. André Lascaris o.p.	14
3.4 Het nieuwe onderzoeksprogramma en dominicaans Nederland	15
4 Nieuw Wij: van project W!J naar zelfstandige organisatie	15
5 European Project for Interreligious Learning (EPIL)	16
5.1 Module in Bosnië	17
5.2 Module in Nederland	17
6 Communicatie: nieuw logo en website	18
7 Staf en Bestuur DSTS	18
7.1 Staf en directie	18
7.2 Bestuur	19
8 Vooruitblik	20
Bijlage: Publicaties, lezingen en andere activiteiten van de stafleden	21

Woord vooraf

Het jaar 2017 stond voor het DSTS in het teken van transitie. Het multimediale platform Nieuwwij.nl, dat in de afgelopen acht jaar deel uitmaakte van het DSTS, werd na een zorgvuldig voorbereide overgangperiode op 1 januari 2017 overgedragen aan Stichting Nieuw Wij. Het in het verleden uitsluitend door fondsen gefinancierde project gaat verder als een startende sociale onderneming met bijpassend verdienmodel. Onze dank geldt alle fondsen en personen die mede mogelijk hebben gemaakt dat Nieuwwij.nl kon uitgroeien tot een toonaangevend online en offline project op het gebied van (inter)religieuze en culturele diversiteit in Nederland.

Daarnaast was er in 2017 een overgang van inhoudelijke aard. Voor de zomer werd het DSTS-onderzoeksprogramma 'Meervoudige religieuze binding als toekomstperspectief voor religie in Nederland?' afgerond. Via de Edward Schillebeeckx-leerstoel werd dit vier jaar durende onderzoek uitgevoerd in nauwe samenwerking met het onderzoek naar *multiple religious belonging* (mrb) op de Vrije Universiteit. De presentatie van de glossy *MiX* eind mei in De Nieuwe Liefde markeerde de afsluiting van het DSTS-onderzoek naar multireligiositeit: het combineren van elementen uit verschillende levensbeschouwelijke tradities. Naast interviews met en columns van mrb'ers zijn in *MiX* ook de resultaten te vinden van het DSTS- en het NWO-onderzoek, toegankelijk gemaakt voor een breed publiek dat in zingeving is geïnteresseerd.

Het nieuwe DSTS-onderzoeksprogramma richt zich op het goede leven voor allen vanuit dominicaans en transreligieus perspectief. In het najaar werd hiervoor een nieuwe DSTS-onderzoeker geworven. Er werd ook samenwerking gezocht met het onderzoekscentrum van de Duitse dominicanen, het Institut Marie-Dominique Chenu te Berlijn. Op 1 november verwelkomde het DSTS de Belgische theoloog dr. Ellen Van Stichel als nieuwe onderzoeker. Inmiddels was ook de opzet voor het eerste boekproject klaar, waaraan in 2018 met dominicanen uit heel Europa zal worden gewerkt.

Er waren in het afgelopen jaar ook maatschappelijke activiteiten die aandacht en tijd vroegen. De afsluitende module van het European Project of Interreligious Learning (EPIL) vond in het najaar plaats in het dominicanenklooster in Huissen. EPIL is een uitzonderlijk dialoogproject tussen moslima's en christelijke vrouwen uit Bosnië-Herzegovina, Oostenrijk, Turkije en Nederland. Eveneens in het najaar werd het KNR-boek *De prijs van vrede* gepresenteerd. Het kwam tot stand onder redactie van de directeurs van het DSTS en het Instituut voor Oosters Christendom (IVOC).

Uiteraard horen bij het runnen van een centrum ook organisatorische werkzaamheden. Een nieuwe website werd gebouwd, een nieuw DSTS-logo ontworpen en samen met het bestuur werd gewerkt aan een toekomstvisie voor het DSTS.

In juli werd het DSTS getroffen door het plotselinge overlijden van zijn grondlegger en staflid, dr. André Lascaris o.p.. Ook al belemmerde de ziekte van Parkinson al jaren zijn functioneren, met een ongelooflijk doorzettingsvermogen bleef hij tot aan zijn dood begaan met en betrokken bij het reilen en zeilen van 'zijn' DSTS. Moge zijn theologische erfenis, het beoefenen van een voor mensen en voor de samenleving relevante theologie, het DSTS tot zegen zijn.

Namens staf en bestuur van het DSTS,
Prof. dr. Manuela Kalsky

Amsterdam, februari 2018

1 Onderzoek op het DSTS

1.1 Afronding onderzoeksprogramma *multiple religious belonging* (mrb) (2013-2017)

Het DSTS rondde in de eerste helft van 2017 zijn vierjarige onderzoeksprogramma af met de titel 'Meervoudige religieuze binding als toekomstperspectief voor religie in Nederland?'. Het vaste DSTS-onderzoeksteam bestond gedurende deze vier jaar uit prof. dr. Manuela Kalsky en prof. dr. André van der Braak. Ook andere (jonge) onderzoekers werden bij het onderzoek betrokken, zoals Matthias Kaljouw MA, dr. Taede Smedes, Bart Mijland MA en Anke Liefbroer MA.

Het DSTS-onderzoek naar multireligiositeit in Nederland werd uitgevoerd in combinatie met het NWO-onderzoek 'Multiple Religious Belonging: Hermeneutical and Empirical Explorations of Hybrid Religiosity' op de Vrije Universiteit. Dit door NWO gehonoreerde onderzoek loopt nog en wordt eveneens geleid door Kalsky, als houder van de Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving, en Van der Braak, als hoogleraar Boeddhistische filosofie in dialoog met andere levensbeschouwelijke tradities. Voor het empirische deel van het onderzoek is dr. Joantine Berghuijs als postdoc verantwoordelijk. Daan Oostveen doet hermeneutisch promotieonderzoek. Hij brengt het fenomeen mrb in kaart o.a. met behulp van de Chinese omgang hiermee. Het NWO-onderzoeksprogramma zal in 2018 met een monografie van Berghuijs en een proefschrift van Oostveen worden afgesloten.

Binnen religiestudies en theologie is het onderzoek naar meervoudige religieuze bindingen (mrb) snel groeiende. Het onderzoek naar mrb op het DSTS en via de Schillebeeckx-leerstoel op de Vrije Universiteit hadden in dat opzicht een voorloperfunctie. Nationaal en internationaal trok het op de Nederlandse bevolking gerichte mrb-onderzoek daarom veel aandacht. Niet eerder had een representatief interdisciplinair onderzoek naar dit fenomeen plaatsgevonden. Het onderzoek naar mrb vanuit de leerstoel wist een academisch publiek te bereiken, vanuit het DSTS werd het brede in religie geïnteresseerde publiek aangesproken. Door deze onderzoekscombinatie kon optimaal gebruik worden gemaakt van de verschillende academische en maatschappelijke netwerken. Ook voor de valorisatie van de onderzoeksresultaten via partners in het maatschappelijke en academische circuit had deze combinatie grote voordelen.

In 2017 verschenen verschillende wetenschappelijke publicaties, met als hoogtepunt een themanummer over mrb in het wetenschappelijke *open access* tijdschrift *Open Theology* van uitgever De Gruyter. Kalsky en Van der Braak waren uitgenodigd om als redacteuren op te treden. Wetenschappers uit de hele wereld leverden artikelen aan voor dit themanummer, onder wie ook Berghuijs, Oostveen, Van der Braak en Kalsky. De uitgave is te vinden via <https://tinyurl.com/mrbinoentheology>.

Zie voor de overige in 2017 verschenen publicaties de bijlage op pagina 22 en verder.

1.1.1 Glossy *MiX*

Met de presentatie van *Glossy MiX. Flexibel geloven* werd het mrb-onderzoek op het DSTS officieel afgesloten.

MiX is een eenmalig tijdschrift over het mixen en matchen van religie. Op toegankelijke wijze worden daarin de afzonderlijke onderdelen van het gezamenlijke onderzoek naar mrb van het DSTS en op de VU belicht. Het bevat interviews met en columns van flexibele gelovigen die openhartig over hun leven als mrb'er vertellen. Hun verhalen tonen de praktische kant van multireligiositeit. Daarnaast zijn er artikelen over het wetenschappelijke onderzoek naar het combineren van elementen uit verschillende religieuze en levensbeschouwelijke tradities. Wat verstaan we precies onder mrb? Hoeveel mensen in Nederland zeggen elementen van religies te mixen? In welke gradaties doen ze dat? Welke rol spelen religieuze tradities in hun manier van geloven? Komen mrb'ers ook naar dominicaanse vormingscentra en in hoeverre wordt in deze centra aandacht besteed aan multireligiositeit? In het deel van de glossy dat op deze vragen antwoord geeft, komen de betrokken wetenschappers aan het woord, die hun onderzoeksresultaten op toegankelijke wijze inzichtelijk maken.

Net als de eerdere op een breed publiek gerichte projecten van het DSTS, zoals de multimediale websites *Reliflex.nl* en *Nieuwwij.nl*, is ook deze glossy gericht op 'infotainment'. Daarmee willen we een brede doelgroep informatie verstrekken over een specifiek onderzoeksthema en het op een eigentijdse, aantrekkelijke en voor de doelgroep toegankelijke manier presenteren. Amsterdam University Press was bereid dit experiment mee aan te gaan en gaf *MiX* uit. Het is als boek in de boekhandel en bij *bol.com* verkrijgbaar. Journaliste Frieda Pruim schreef een aantal artikelen en verzorgde de redactie van het tijdschrift, Heleen van der Sanden was verantwoordelijk voor de vormgeving en Heleen Litmaath en Liesbeth Timmers namen de marketing voor hun rekening. Andere medewerkers waren Bert van der Kruk (portretten), Dolph Cantrijn (foto's) en diverse columnisten, zoals cabaretière Nilgün Yerli en publicist Mounir Samuel. Manuela Kalsky en André van der Braak schreven elk een essay, werden geïnterviewd en traden op als hoofdredacteuren; Kalsky deed samen met Frieda Pruim ook de eindredactie.

Op dinsdag 23 mei vond de feestelijke presentatie van *MiX* plaats in De Nieuwe Liefde te Amsterdam. Manuela Kalsky leidde dit event 'Mix en Match van Religie Vandaag' in met een minicollege over de resultaten van de mrb-onderzoeken. Daarna vertelden religieuze combineerders – Narsingh Balwantsing, André van der Braak, Nuweira Youskine en Berthe van Soest – in een rondetafelgesprek onder leiding van predikant Rikko Voorberg, hoe zij hun multireligiositeit in het dagelijks leven vormgeven. Ook medewerkers van de dominicaanse centra kwamen aan het woord, evenals de voorzitter van de Vereniging Geestelijke VerZorging, over hoe zij flexibel geloven in hun werkveld ervaren. Aan het einde van de bijeenkomst werd het eerste exemplaar in ontvangst genomen door schrijfster Rosita Steenbeek, die een column voor *MiX* schreef over haar joods-protestantse roots.

In 2017 werden zo'n tweeduizend exemplaren van *MiX* verkocht. Dit mooie resultaat is mede te danken aan de aandacht die diverse media aan de glossy besteedden. Vooral het verspreiden van informatie over *MiX* via de *social media* van Nieuwwij.nl genereerde veel traffic. Daarnaast verschenen diverse recensies en interviews in (dag)bladen, zoals in *de Volkskrant* van 27 mei de bespreking van Taede Smedes, 'Glossy over multireligiositeit smaakt naar meer', zie: <https://tinyurl.com/glossyMiX>

Ook verscheen er een interview met hoofdredacteur Manuela Kalsky in het juninummer van *Happinez* (juni 2017) en interviewde Annemiek Schrijver André van der Braak voor de radiouitzending van de KRO 'Zin in het weekend' van 28 mei.

Met de afronding van het mrb-onderzoek verliet André van der Braak het DSTS als onderzoeker. De samenwerking van Van der Braak en Kalsky aan het NWO-onderzoek aan de VU zal nog tot het najaar van 2018 doorgaan. Dan verschijnt de monografie van Berghuijs en is het proefschrift van Oostveen afgerond.

1.1.2 Brochures op DSTS-site

In 2017 verschenen twee brochures op de website die het resultaat zijn van DSTS-onderzoek. De eerste draagt de titel *Onderwijs & Religie. Tijd voor een heroriëntatie* en is geschreven door Matthias Kaljouw. Hij deed in 2015/2016 onderzoek naar de vraag hoe levensbeschouwelijk en religieus onderwijs leerlingen kan vormen in de kunst van het samenleven met verschillen: <http://www.dsts.nl/onderwijs-religie-en-de-kunst-van-een-nieuw-wij/>. Voor een reactie op de brochure zie: Willem Pekelder, 'Steen des aantoots of verrijking van het leven?' In: *VolZin* 16 (2017) 8, 28-40.

De brochure van Anke Liefbroer richt zich op de mate van multireligiositeit onder bezoekers van dominicaanse vormingscentra. Ze zette hiervoor een enquête uit bij Adem-Inn in Rotterdam en de Dominicanenkloosters in Zwolle en Huissen. De brochure is een uitgebreid verslag van haar onderzoeksresultaten. De belangrijkste resultaten zijn te vinden in *MiX*, in het artikel 'Mixen om een beter mens te worden'. De brochure *Meervoudige religieuze betrokkenheid in dominicaanse centra* is hier te vinden: <http://www.dsts.nl/meervoudige-religieuze-betrokkenheid/>.

In eerdere jaarverslagen werd nader ingegaan op de inhoud van hun onderzoek.

1.2 Nieuw onderzoeksprogramma (2017-2021): Theologie van het goede leven voor allen

In de tweede helft van 2017 ging het nieuwe vierjarige DSTS-onderzoek van start naar een 'Theologie van het goede leven voor allen. Bijdragen vanuit dominicaans en transreligieus perspectief'. Ten behoeve hiervan werd een nieuwe DSTS-onderzoeker geworven. Dr. Ellen Van Stichel, een katholiek theologe uit België, trad per 1 november 2017 in dienst van het DSTS. Zij zal met Manuela Kalsky en de dominicaanse onderzoekers Ulrich Engel en Thomas Eggenesperger van het Institut M.-Dominique Chenu (IMDC) in Berlijn bijdragen aan en mede verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het DSTS-onderzoeksprogramma in 2018. De leiding van het onderzoek ligt in handen van Kalsky.

Een inclusieve samenleving is nog lang niet gerealiseerd. Integendeel, de polarisatie neemt toe en democratische rechten van minderheden staan onder druk. Door structurele uitsluitingsmechanismen vallen velen uit de boot; de harde economische realiteit laat menigeneen met een burn-out achter; en voor wie wat mondiaal wil kijken: de klimaatcrisis met als slachtoffers vooral mensen die er niet aan bijgedragen hebben; de oplopende spanningen tussen kernmachten met nucleaire dreiging tot gevolg, etc. Deze tendensen en realiteiten dagen ons uit om vanuit verschillende religieuze perspectieven de vraag te stellen wat religie kan bijdragen aan 'het goede leven voor allen', als burgers van een land, maar ook als gelovigen.

In het eerste jaar van het onderzoek staat de dominicaanse traditie centraal. Wat heeft zij, wat hebben en hadden dominicaanse theologen in Europa te zeggen over de tekenen van de tijd in het licht van het bijbelse visioen van het Koninkrijk van God – een christelijke vertaling van het goede leven voor allen. Biedt het dominicaanse *salus animarum*, het heil der zielen, en de nadruk op de incarnatie, de vleeswording Gods in Jezus Christus, inspiratie voor hoe 'het goede leven voor allen' er in onze samenleving uit zou kunnen zien? Het gaat om vragen die gericht zijn op het 'algemeen welzijn' vanuit de katholieke sociale ethiek – waarbij het 'voor allen' nadrukkelijk ook de meest kwetsbaren onder ons insluit. Samengevat luidt de onderzoeksvraag in het eerste jaar van het onderzoeksprogramma: wat heeft de dominicaanse traditie bij te dragen aan het goede leven voor allen in onze tijd? Welke inzichten dragen dominicanen aan om de problemen aan te pakken die het goede leven voor allen bedreigen, zowel theoretisch als praktisch? Wat is er vanuit hun perspectief nodig om het visioen van het Rijk Gods, waarin de wolf naast het lam ligt, handen en voeten te geven?

1.2.1 Het onderzoeksprogramma in 2017

Om de inhoudelijke focus op het dominicaanse perspectief adequaat vorm te kunnen geven, werd samenwerking gezocht met het Institut M.-Dominique Chenu. Doel van deze samenwerking is om via een boekpublicatie in 2018 de notie en betekenis van 'het goede leven voor allen' vanuit dominicaans perspectief nader te verkennen. Inhoud en opzet van het boek werden in het najaar tijdens een bijeenkomst in Berlijn nader bepaald. Dominicaanse experts worden benaderd om een bijdrage te schrijven

over thema's als diversiteit en pluraliteit, arbeid, migratie, gender, nieuwe spiritualiteit, armoede, solidariteit, digitalisering, milieu, etc..

Naast het uitwerken van de dominicaanse bijdrage aan het onderzoeksthema, werden in 2017 eveneens voorbereidingen getroffen om de focus van het onderzoek te verbreden naar de bevrijdingstheologische en transreligieuze invalshoek. Het DSTS beoogt met het onderzoek een maatschappelijk relevante bijdrage te leveren aan de duurzame realisatie van het goede leven voor allen.

1.2.2 Panel tijdens de AAR-conferentie

In 2016 verzorgde DSTS-directeur Manuela Kalsky in het kader van haar gasthoogleraarschap in Hamburg een collegereeks over 'het goede leven voor allen vanuit transreligieus perspectief', dat als pilot diende voor het nieuwe DSTS-onderzoeksprogramma. Tijdens de Annual Meeting van de American Academy of Religion (AAR) in Boston in november 2017 vond onder voorzitterschap van Kalsky een panel plaats met de titel 'Buddhist Visions of the Good Life for All'. Prof. dr. Sallie B. King, hoogleraar Boeddhisme aan de James Madison University in Harrisonburg, Virginia, had in 2016 aan de collegereeks in Hamburg meegewerkt en stelde een internationaal boeddhistisch panel samen om over dit thema van gedachten te wisselen. Het panel bestond uit prof. dr. Barbra R. Clayton, Mount Allison University in Sackville, Canada, prof. dr. Christopher Ives, Stonehill College in Easton, Massachusetts, dr. Hsiao-Lan Hu, University of Detroit in Detroit, Michigan, en prof. dr. Gereon Kopf, Luther College in Decorah, Iowa. Prof. King fungeerde als co-referent tijdens de panelsessie. In een later stadium van het nieuwe onderzoeksprogramma zal hierover een publicatie verschijnen.

1.2.3 Nieuwe onderzoeker

Ter ondersteuning van dit onderzoeksproject werd tijdens de zomermaanden een nieuwe DSTS-medewerker geworven. Voorzitter van de sollicitatiecommissie was prof. dr. Peter Nissen, hoogleraar aan de Radboud Universiteit en oud-voorzitter van het DSTS. DSTS-directeur Manuela Kalsky was secretaris van de commissie, die werd gecompleteerd door DSTS-bestuurslid Hendrik Vis. Zoals al eerder vermeld viel de keuze op de Belgische theologe dr. Ellen Van Stichel. Van Stichel promoveerde in 2010 aan de Faculteit Theologie en Godsdienstwetenschappen (KU Leuven, België) met een proefschrift getiteld: *Uit liefde voor rechtvaardigheid: moraalfilosofie en katholiek sociaal denken over globale plichten*. Haar expertise ligt op het gebied van de sociale christelijke en katholieke ethiek, met als focus de sociale leer van de katholieke kerk. Na haar promotie was zij als postdoctoraal medewerker verbonden aan het Anthropos-project. Dit project was gericht op interdisciplinair theologisch onderzoek naar de betekenis van christelijke antropologieën voor actuele maatschappelijke en theologische vragen. Zij richtte zich in haar onderzoek specifiek op thema's als liefdadigheid, liefde, rechtvaardigheid in relatie tot wereldwijde armoede, ontwikkelingssamenwerking en migratie; implicatie en betekenis van christelijke antropologie voor internationale betrekkingen en economie; politieke interpretatie van zorgethiek; kwetsbaarheid en solidariteit. Met deze achtergrond is zij een zeer geschikte kandidate om het DSTS te versterken en het project rond 'het goede leven voor allen' vorm te geven en te ontwikkelen.

Per 1 november trad Van Stichel bij het DSTS in dienst en werd zij als gastonderzoeker verbonden aan de Edward Schillebeeckx-leerstoel op de VU.

1.3 Overig onderzoek

1.3.1 Boek *De prijs van de vrede*

Op 14 november werd het KNR-boek *De prijs van vrede. Geweldloosheid in een gewelddadige wereld*, onder redactie van Manuela Kalsky en Heleen Murre-van den Berg, gepresenteerd in de Verkadefabriek te Den Bosch. De stafleden van de wetenschappelijke instituten die aangesloten zijn bij de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), lichtten tijdens de studiedag hun bijdragen toe aan het boek, waarin zij reflecteren op vrede, geweld en geweldloosheid.

In de bundel komen vragen aan de orde zoals: Hoe kun je daadwerkelijke en blijvende vrede bewerkstelligen? Welke onderliggende problemen moeten daarvoor worden opgelost? Is er nog een ander antwoord mogelijk dan het verhogen van defensiebudgetten, het uitbreiden van veiligheidsmaatregelen en het steeds verder monitoren van iedereen met verdachte connecties? Welke rol kan de christelijke traditie spelen in het beantwoorden van deze vragen?

De afgelopen jaren zijn we ons opnieuw bewust geworden van de fragiliteit van de vrede waar grote delen van Europa zich zo lang in hebben kunnen verheugen. Oorlogen met grote vluchtelingenstromen tot gevolg, aanslagen ver weg en dichtbij, spanningen tussen de grootmachten. Deze ontwikkelingen maken ons minder optimistisch over de toekomst. Zorgen over de toekomst van Nederland, van Europa en van de wereld leiden echter ook tot reflectie en actie: opvang van vluchtelingen, dialoog en compassie in Nederland, vredesactiviteiten in conflictregio's. Kerken en individuele christenen dragen hier volop aan bij, en staan daarmee in een lange traditie van actie, contemplatie en reflectie.

2 De Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving

2.1 Achtergrond

De Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving werd in 2012 door het Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving en door Stichting De Nieuwe Liefde opgericht aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. De leerstoel werd op initiatief van de oprichter van De Nieuwe Liefde, dichter en theoloog Huub Oosterhuis, vernoemd naar de dominicaanse theoloog Edward Schillebeeckx. Het doel van de leerstoel is het verbinden van theologie en samenleving in de geest van Schillebeeckx. Daartoe reflecteert de leerstoelhouder op religieuze transformaties in de hedendaagse Nederlandse samenleving. De leerstoel wordt bekleed door theologe en DSTS-directeur dr. Manuela Kalsky.

2.2 Nieuwe ontwikkelingen rond de leerstoel in 2017

In 2017 werd de eerste termijn van de Edward Schillebeekx-leerstoel voltooid. Stichting De Nieuwe Liefde, die de leerstoel gedurende de eerste termijn voor een dag per week had gefinancierd, liet reeds in 2016 weten niet meer voor een tweede termijn als partner beschikbaar te zijn. Dat had te maken met veranderingen in het beleid van De Nieuwe Liefde. Het bestuur van De Nieuwe Liefde zocht naar externe middelen om de succesvolle leerstoel alsnog voor een tweede termijn te bekostigen. Dat leverde geen resultaat op. Gesprekken met andere stichtingen die mogelijk optreden als medefinancier van de leerstoel, zijn nog gaande.

2.3 Onderzoek vanuit de leerstoel

Er werd verder gewerkt aan het NWO-onderzoeksprogramma 'Multiple Religious Belonging: Hermeneutical and Empirical Explorations of Hybrid Religiosity', onder leiding van prof dr. Manuela Kalsky en prof. dr. André van der Braak (zie voor de inhoud van het onderzoek paragraaf 1.1.). Het programma werd met goedkeuring van NWO verlengd tot najaar 2018, zodat het proefschrift van Daan Oostveen en de monografie van Joantine Berghuijs nog in de tijd van het project kunnen worden afgerond. Op 22 maart 2017 kwam onder leiding van Kalsky het voorjaarsoverleg met de gebruikersgroep van het NWO-onderzoek bijeen om de vorderingen van het onderzoek te bespreken.

2.3.1 Expertmeeting mrb tijdens AAR in Boston

Van der Braak, Kalsky, Berghuijs en Oostveen organiseerden op 17 november een expertmeeting over mrb op de Annual Meeting van de American Academy of Religion (AAR) in Boston. De focus lag tijdens deze bijeenkomst op het thema *belonging*. Kan men bij *multiple religious belonging* wel of niet van *belonging* spreken? Waaraan (ver)binden mrb'ers zich eigenlijk? In ieder geval niet aan een religieus instituut. Is *participation* misschien een beter begrip dan *belonging*? Hierover wikten en wogen een twintigtal experts, afkomstig uit theologie en religiewetenschappen. De meningen bleven verdeeld op deze verhelderende en uitermate geslaagde bijeenkomst.

2.4 Eredocoraat Karen Armstrong aan de VU

Tijdens de opening van het academisch jaar op 4 september ontving Karen Armstrong een eredocoraat van de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit. Manuela Kalsky trad daarbij als erepromotor op. Karen Armstrong kreeg het eredocoraat vanwege haar grote kennis van religie en samenleving. In haar laudatio benadrukte Manuela Kalsky Armstrongs bijzondere verdiensten op het gebied van de interreligieuze en interlevensbeschouwelijke dialoog, door het schrijven van boeken over deze thematiek en het lanceren van de Charter voor Compassion. Voor een video van de ceremonie, zie:

<https://www.nieuwwij.nl/media/video-karen-armstrong-krijgt-eredocoraat-vrije-universiteit/>

Kalsky organiseerde als erepromotor de mediaoptredens rondom deze gebeurtenis. Zo was Armstrong te gast in het NCRV-programma *Jacobine op Zondag*, het EO-programma *Het Vermoeden* en het NTR-programma *De Nieuwe Maan*. Voorafgaand aan de ceremonie verscheen een interview met Armstrong op Nieuwwij.nl, met de titel 'Onze wereld gaat het niet overleven als we zo doorgaan', zie: <https://www.nieuwwij.nl/interview/karen-armstrong-onze-wereld-gaat-niet-overleven-als-zo-doorgaan/>.

De Universiteitsbibliotheek van de Vrije Universiteit wijdde een expositie aan Karen Armstrong en haar werk. Op verzoek van de curator gaf Kalsky die mede vorm. Behalve haar boeken was er het door Armstrong opgestelde Charter for Compassion te zien, gebaseerd op de Gulden Regel: '*Never treat others as you would not wish to be treated yourself*'. Er was een wereldkaart te zien met alle steden erop die het handvest inmiddels hebben ondertekend en bezig zijn van hun stad een *compassionate city* te maken. Ook was er een selectie van Heilige Schriften en voorwerpen te zien die als symbool dienden voor de verschillende religies die Karen Armstrong in haar werk behandelt.

2.5 Onderzoek naar geluk

Samen met prof. dr. Joke Van Saane (Education and Religious Studies) en prof. dr. Meike Bartels (Genetics and Wellbeing) van de Vrije Universiteit was de leerstoelhouder betrokken als adviseur bij een onderzoek naar geluk, uitgevoerd door het tijdschrift *Happinez*. De resultaten ervan zijn te lezen in het septembernummer van 2017 van het tijdschrift *Happinez*. In hetzelfde nummer staan interviews met de drie hoogleraren, zie: <https://www.happinez.nl/groei/wat-maakt-ons-gelukkig/>.

2.6 Begeleiding promovendi

Een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage.

2.7 Overige academische activiteiten

Een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage.

2.8 Lezingen en publicaties vanuit de leerstoel

Een overzicht van lezingen en publicaties die (mede) in het kader van de leerstoel tot stand kwamen, is opgenomen in de bijlage.

3 Het DSTS in dominicaans verband

3.1 Overleg en afstemming met Dominicaans Platform Nederland (DPN)

Verheugend was in 2017 de toezegging van het DPN voor de aanstelling van een vast staflid: een katholiek theoloog met een taakomvang van 24 uur per week. Dit is een belangrijke versterking van de stafformatie van het DSTS.

Op 12 mei kwamen op uitnodiging van het bestuur van het DPN vertegenwoordigers van de dominicaanse projecten bijeen voor een inspiratiedag in Huissen. De bijeenkomst beoogde:

- elkaar verrijken met inzichten over het dominicaanse en wat ieder project onderneemt;
- benoemen en verhelderen waar uitdagingen liggen in deze tijd;
- verhelderen van ambities qua dominicaanse zending.

Vanwege het DSTS namen Hans Hamers, Hendrik Vis en Frans Peperzak deel aan deze bijeenkomst.

In 2017 was er tweemaal bestuurlijk overleg met een vertegenwoordiging van het bestuur van het DPN en het DSTS.

Op 15 juni vond een bestuurlijk overleg plaats tussen Marcel Becker en Thijs Caspers van het DPN en Herman Kaiser en Frans Peperzak van het DSTS. Onderwerpen die aan de orde kwamen: de voortgang van de vacaturevervulling voor een katholiek theoloog, de afronding van de verzelfstandiging van het project Nieuw Wij, de beëindiging van de bekostiging van de Schillebeeckx-leerstoel door De Nieuwe Liefde en het voornemen van het DSTS tot het opstellen van een beleidsplan.

Naar aanleiding van vragen en opmerkingen van het bestuur van het DPN over de DSTS-begroting 2018 vond er op 6 december een toelichtend overleg plaats van Marcel Becker en Frans Peperzak. Dit leidde tot een goedkeuring van de begroting door het DPN.

Eind december 2017 ontving het DSTS de visie- en criterianota van het Dominicaans Platform Nederland getiteld: *Benieuwd naar de ander. De dominicaanse projecten en hun zending 2018 – 2021*.

3.2 Festiviteiten 800 jaar dominicanen

Het jubileumjaar van 800 jaar dominicanen liep op zaterdag 21 januari ten einde. Die dag kwamen mensen uit alle geledingen van de dominicaanse familie in Nederland bij elkaar in Veenendaal. Gezamenlijk werd er teruggeblikt op alle activiteiten die er in het jubileumjaar hadden plaatsgevonden. Manuela Kalsky en Tanja van Hummel waren hierbij namens het DSTS aanwezig.

Ter gelegenheid van het jubileumjaar interviewde Tanja van Hummel MA in 2016 tien met de dominicaanse traditie verbonden mensen. Deze interviews zijn in 2016 als losse artikelen op Nieuw Wij en de DSTS-website gepubliceerd, en werden in 2017 gebundeld in de brochure *Dominicaanse Gezichten*, die op de DSTS-website is verschenen. Manuela Kalsky schreef het voorwoord.

3.3 Overlijden dr. André Lascaris o.p.

Op 6 juli overleed onverwachts onze collega dr. André Lascaris o.p., dominicaan, theoloog en *founding father* van het DSTS. Tot aan zijn overlijden was hij bij het DSTS betrokken, eerst als stafid/onderzoeker op het studiecentrum en later vanuit huis,

toen de ziekte van Parkinson een lichamelijke aanwezigheid op het centrum onmogelijk maakte. In zijn theologische werk richtte hij zich vooral op de thema's vergelding en vergeving, die hij vanuit bijbels perspectief en met behulp van de mimetische theorie van René Girard kritisch doordacht. Zijn praktische toepassing ervan in het vredeswerk in Noord-Ierland, waar hij vele jaren bij betrokken was, wordt daar tot op de dag van vandaag zeer gewaardeerd. André Lascaris laat een groot oeuvre aan boeken, artikelen, lezingen, blogs en preken achter dat op dit moment door Arjan Broers (webmaster bij de dominicanen) en Manuela Kalsky in kaart wordt gebracht.

(zie: <https://tinyurl.com/andrelascaris>)

3.4 Het nieuwe onderzoeksprogramma en dominicaans Nederland

Bij de start van het nieuwe onderzoeksprogramma werden de 'jonge dominicanen' uitgenodigd om hierop te reageren en hun eventuele wens tot medewerking eraan kenbaar te maken. In de zomer vond een gesprek plaats op het DSTS in Amsterdam. De jonge dominicanen pleitten ervoor het dominicaanse netwerk binnen Europa te versterken, ook wat het onderzoek betreft. In verband met het afronden van diverse eigen opleidings- en onderzoekstrajecten zagen zij op dit moment zelf geen kans een bijdrage aan het onderzoek te leveren. In een later stadium van het onderzoekstraject zouden nieuwe mogelijkheden voor samenwerking kunnen ontstaan. In ieder geval zal het DSTS hen op de hoogte houden van de vorderingen van het DSTS-onderzoek.

Om het nieuwe onderzoeksprogramma en de nieuwe DSTS-onderzoeker ook bij de dominicaanse vormingscentra en de daarbij behorende gemeenschappen te introduceren, brachten Manuela Kalsky en Ellen Van Stichel op 8 december een bezoek aan het Dominicanenklooster in Huissen en op 19 december aan het Dominicanenklooster in Zwolle. Tijdens deze bezoeken werden ook afspraken gemaakt voor samenwerking tussen DSTS en de vormingsactiviteiten in Huissen en Zwolle.

In de aanloop naar het nieuwe onderzoeksprogramma maakte Tanja van Hummel een interviewserie waarin zij dominicanen en lekendominicanen aan het woord liet over hun visie op het goede leven voor allen. De titels en vindplaatsen hiervan zijn opgenomen in de bijlage.

4 Nieuw Wij: van project W!J naar zelfstandige organisatie

Project W!J, met als hoofdactiviteit de multimediale website Nieuwwij.nl, bestond sinds 2008 als DSTS-project. In 2016 werd het proces in gang gezet om dit succesvolle project te verzelfstandigen. In de afgelopen twee jaar werden de eerste stappen in de ontwikkeling van offline-activiteiten gezet. Zij moeten bijdragen aan een werkbaar verdienmodel. Een aantal fondsen heeft zich bereid verklaard Nieuw Wij in de komende jaren te ondersteunen bij de stap een sociale onderneming te worden.

Op 1 januari 2017 droeg het DSTS de verantwoordelijkheid voor project WIJ over aan de Stichting Nieuw Wij. Er vond in 2017 nog wel wederzijdse dienstverlening plaats tussen het DSTS en Nieuw Wij. Het DSTS verleent Nieuw Wij ondersteuning op het gebied van secretariële werkzaamheden en ook de directeur van het DSTS bleef voor een aantal uren per week betrokken bij de leiding van het project. Omgekeerd dient de website Nieuwwij.nl als publicatiekanaal voor output van het DSTS. Frans Peperzak was bereid om in 2017 de functie van penningmeester ook in het nieuwe stichtingsbestuur van Nieuw Wij te vervullen. Om deze dienstverlening goed te regelen is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen het DSTS en Nieuw Wij.

Voor meer informatie over Nieuw Wij in 2017 verwijzen we u naar het jaarverslag van Stichting Nieuw Wij, dat op Nieuwwij.nl te vinden is.

5 European Project for Interreligious Learning (EPIL)

Sinds 2009 is het DSTS inhoudelijk, bestuurlijk en organisatorisch betrokken bij het European Project voor Interreligious Learning (EPIL). Dit internationale dialoogproject richt zich op islamitische en christelijke vrouwen in verschillende landen. De bedoeling is om kennis op te doen van elkaars geloofsovertuigingen en elkaars cultuurhistorische achtergronden te leren begrijpen. Er wordt samen gestudeerd en er worden ervaringen uitgewisseld om zo van verschillen te leren en deze vruchtbaar te maken voor de interreligieuze en interculturele dialoog binnen en buiten de grenzen van het eigen land.

De in EPIL participerende landen zijn op dit moment Oostenrijk, Bosnië-Herzegovina, Turkije en Nederland. EPIL heeft een internationaal bestuur met leden uit de deelnemende landen. Het project omvat een studieprogramma van twee en een half jaar, waarbij de deelnemers elk half jaar gedurende een week bij elkaar komen in een van de deelnemende landen. Elk land vaardigt een evenredig aantal studenten af met een islamitische of christelijke achtergrond. De landelijke studententeams worden elk begeleid door twee academische begeleiders, die hen gedurende het hele studietraject terzijde staan en tussentijds met hen bijeenkomen om leeropdrachten in eigen land uit te voeren.

Het bestuur van EPIL bestond in 2016 uit Sabiha Haskic-Husić (president, Bosnië-Herzegovina), Manuela Kalsky (vicepresident, Nederland), Wies Houweling (Nederland), Barbara Heyse-Schaefer (Oostenrijk) en Emel Topçu (Turkije). Coördinator van EPIL was Halima Husic (Bosnië-Herzegovina).

In 2015 is een nieuwe leergang van EPIL van start gegaan. De werving en selectie van de Nederlandse studentes was in handen van prof. Manuela Kalsky, dr. Stella van de Wetering en dr. Geertje de Vries. Van de Wetering en De Vries treden eveneens op als begeleiders van de Nederlandse studenten.

5.1 Module in Bosnië

Van 20 tot 26 mei 2017 vond in Bosnië-Herzegovina de vierde module plaats van de leergang, met als thema 'Justice and Reconciliation as a Contribution to Healing Processes'. Naast lezingen, discussiebijeenkomsten en workshops maakte ook een excursie naar het Identification Centre in Tuzla deel uit van het programma. Hier wordt gewerkt aan de identificatie van de meer dan 8000 personen die werden geëxecuteerd in de dagen rond 11 juli 1995, de val van Srebrenica. Ook werd een bezoek gebracht aan Srebrenica zelf, waar de EPIL-deelnemers een ontmoeting hadden met vrouwen wier familieleden werden vermoord tijdens de oorlog. In het Memorial Center in het nabijgelegen Potocari woonden de EPIL-deelnemers een herdenking bij voor de oorlogsslachtoffers, die daar begraven liggen.

5.2 Module in Nederland

Het DSTS heeft in 2017 als hoofdorganisator en penvoerder de fondsenwerving en voorbereidingen van de Nederlandse EPIL-module voor zijn rekening genomen. In 2016 was hier reeds mee begonnen. Het voorbereidende team kwam verschillende malen bijeen om de inhoudelijke en organisatorische invulling van de Nederlandse module voor te bereiden. De module had als titel: 'The Challenge of Migrant Communities - Revisiting Integration'. Het programma was gericht op de geschiedenis en de huidige context van Nederland als migrantenland.

Het voorbereidingsteam van de Nederlandse module bestond uit:

- Manuela Kalsky, directeur DSTS en bestuurslid EPIL
- Geertje de Vries, lid van het Academic Team en predikant in Huizen
- Stella van de Wetering, lid van het Academic Team en docente InHolland/Vrije Universiteit
- Martina Heinrichs, vormingswerkster in het Dominicanenklooster Huissen en begeleider EPIL-module tijdens verblijf in Huissen
- Jasja Nottelman, studentenpastor in Utrecht en voorzitter van de Oecumenische Vrouwensynode

Van 1 tot 6 oktober vond de Nederlandse EPIL-module plaats in het Dominicanenklooster te Huissen. De openingslezing werd verzorgd door DSTS-directeur Manuela Kalsky. Zij gaf een korte schets van het in levensbeschouwelijk opzicht diverse Nederland en onderstreepte de noodzaak van het over de eigen grenzen heen kijken van de verschillende religieuze en seculiere gemeenschappen. Alleen zo kunnen nieuwe verbindingen ontstaan die nodig zijn voor de sociale cohesie van een land. De door haar beschreven religieuze en culturele diversiteit in Nederland werd in de rest van de week door gastsprekers bevestigd en er werd in de verschillende workshops op gereflecteerd. Binnen deze EPIL-module werd nadrukkelijk aandacht besteed aan jodendom in Nederland, ook al is het project zelf niet gericht op de drie monotheïstische religies, maar op islam en christendom. De dialoog is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse context. Tijdens een excursie naar Amsterdam werden de Portugese Synagoge en het Joods Historisch Museum bezocht, evenals de Al Kabir-moskee.

5.2.1 Mini-symposium als onderdeel van de Nederlandse module

Op 3 oktober vond 's avonds aan de Vrije Universiteit een publieksevenement plaats, georganiseerd als onderdeel van de Nederlandse EPIL-module. EPIL was hiervoor te gast bij de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) te Amsterdam. De avond werd georganiseerd om het Nederlandse publiek kennis te laten maken met project EPIL en om de EPIL-studenten te laten proeven van het Nederlandse publieke debat op het terrein van de interreligieuze dialoog. Prof. dr. Mechteld Jansen, rector van de PThU, benadrukte in haar welkomstwoord het belang van internationale interreligieuze ontmoetingen. Vervolgens kwamen drie deskundigen op het gebied van de interreligieuze dialoog aan het woord: Chantal Suissa-Runne (joods), Fatima Elatik (moslim) en dr. Riekje van Osnabrugge (christelijk). Prof. dr. Manuela Kalsky trad op als moderator. In de evaluatie van de Nederlandse EPIL-module werd dit programmaonderdeel als een van de hoogtepunten beoordeeld. De kunde en het engagement van deze drie vrouwen in de praxis van de interreligieuze dialoog maakte niet alleen grote indruk op de EPIL-studenten, maar op alle aanwezigen. De deskundigen spraken open over hun religieuze identiteit, over interreligieuze ontmoetingen en projecten, waarbij zowel hoogte- als ook dieptepunten in het interreligieuze werk de revue passeerden. Op een interactieve manier gaf de voorzitter vorm aan dit boeiende gesprek tussen de sprekers onderling en met de zaal. Predikante en muzikante Hanna Rijken zorgde voor muzikale interactie. Het was een zeer geslaagde intermenselijke ontmoeting.

6 Communicatie: nieuw logo en website

De oude DSTS-website en het logo gingen in 2017 op de schop. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor waren reeds in 2016 begonnen. Stafmedewerker Tanja van Hummel was verantwoordelijk voor de communicatie met Bureau Luna3, die voor het ontwerp en de bouw van de nieuwe site werd ingehuurd. Begin 2017 ging de nieuwe site online. Hierop zijn alle actuele en gearchiveerde gegevens van het DSTS en de Edward Schillebeeckx-leerstoel makkelijk te vinden. Ook werd een bijbehorende Facebookpagina (DSTS.nl) aangemaakt, die tot 1 oktober door Tanja van Hummel werd onderhouden. Daarna nam Heleen Ransijn deze taak op zich.

7 Staf en Bestuur DSTS

7.1 Staf en directie

In 2017 bestond de staf uit:

Vaste stafleden:

- prof. dr. Manuela Kalsky, directeur (1 fte)
- dr. Heleen Ransijn, office manager (0,78 fte)
- dr. André Lascaris (incidenteel; tot zijn overlijden op 6 juli)
- dr. Ellen Van Stichel (0,67 fte, met ingang van 1 november)

Tijdelijk staflid:

- Tanja van Hummel MA (0,3 fte, tot en met 30 september)

Freelance onderzoeker:

- prof. dr. André van der Braak (0,33 fte, tot en met 30 juni)

Medewerkers op afstand:

- Marlies Geuns/Administratiebureau T.M. Kersten, financiële administratie
- Karel Peijnenborg/Carine Dingemans, ICT-ondersteuning
- Frieda Pruim/ Redactionele ondersteuning

Tanja van Hummel MA werkte als parttime staflid van 1 januari tot en met 30 september. Zij zorgde in deze periode onder andere voor de vernieuwing van de website van het DSTS. Op 1 november kwam dr. Ellen Van Stichel in dienst als wetenschappelijk medewerker. Dr. André Lascaris bleef tot het laatst van zijn leven actief als Erelid van de DSTS-staf: op het moment van zijn overlijden werkte hij nog aan een DSTS-publicatie voor het in november verschenen KNR-boek *De prijs van vrede*.

De leiding van het DSTS en in samenwerking met Reinoud Beimers (zakelijk leider) van project Nieuw Wij lag in handen van Manuela Kalsky. In haar functie als directeur van het DSTS nam zij deel aan de vergaderingen van het DSTS-bestuur, de bijeenkomsten van het dagelijks bestuur en bijeenkomsten met het Dominicaans Platform Nederland (DPN).

7.2 Bestuur

Samenstelling van het bestuur in 2017:

- prof. dr. Sophie van Bijsterveld (voorzitter)
- ing. Frans Peperzak (penningmeester)
- secretaris (vacature)
- Hannie van Dijk (tot en met juni 2017)
- drs. Herman Kaiser
- mr. Hendrik Vis
- drs. Hans Hamers (vanaf maart 2017)

Het bestuur vergaderde in 2017 vier maal. Tussentijds vond regelmatig overleg plaats via de mail tussen het dagelijks bestuur en de directeur van het DSTS.

7.2.1 Bijzondere punten van overleg

In hoofdlijn zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest op de bestuursvergaderingen:

- De formele overdracht van het project WIJ aan de Stichting Nieuw Wij en de afsluiting van een samenwerkingsovereenkomst met de Stichting Nieuw Wij per 29 juni 2017.
- Het jaarverslag 2016, de jaarrekening 2016 en de begroting 2018.

- De verstrekking van een opdracht aan het Institut M.-Dominique Chenu (IMDC) om een boekproject 'Het goede leven voor allen in dominicaans perspectief' uit te voeren als onderdeel van het DSTS-onderzoeksprogramma 'Theologie van het goede leven voor allen. Bijdragen vanuit dominicaans en transreligieus perspectief'.
- De verlenging van de Schillebeeckx-leerstoel per 1 januari 2017 voor een periode van vijf jaar.
- De beëindiging door De Nieuwe Liefde van de bekostiging van de Schillebeeckx-leerstoel voor één dag in de week en de consequenties daarvan voor de taakomvang van de leerstoelhouder in 2018 en latere jaren; een mogelijke reductie van 0,4 fte naar 0,2 fte. Gedurende het jaar heeft oriëntatie plaatsgevonden op mogelijke aanvullende financiering, maar dit heeft vooralsnog niets opgeleverd.
- Het ontwikkelen van een beleidsvisie voor het DSTS.
- We namen afscheid van de bestuursleden Peter Nissen, Pia Wolthuis en Hannie van Dijk die zich jarenlang hebben ingezet voor het DSTS. We verwelkomden Hans Hamers als nieuw bestuurslid.

Er is ook een aantal malen overleg geweest tussen het bestuur van het DSTS en het Dominicaans Platform Nederland (DPN). Meer hierover is te lezen in paragraaf 3.1.

8 Vooruitblik

In 2018 staat het boekproject over het goede leven voor allen vanuit dominicaans perspectief hoog op de agenda van het DSTS, en daarmee ook de samenwerking met het IMDC. Er zijn plannen om in de maand november een Europese dominicaanse conferentie te organiseren in het Dominicanenklooster Huissen en daar het nieuwe DSTS-boek te presenteren.

Ellen Van Stichel gaat in het voorjaar met zwangerschapsverlof. Haar plaats zal worden ingenomen door een tijdelijke nieuwe collega, die samen met de directeur een aanzet zal geven voor de invulling van het tweede deel van het onderzoek.

Op 9 januari 2018 vindt een bijeenkomst in het Dominicanenklooster te Huissen plaats ter nagedachtenis van het werk van André Lascaris o.p.. In het najaar van 2017 werd deze bijeenkomst door Manuela Kalsky en Arjan Broers voorbereid. Zij zullen in 2018 verder werken aan Lascaris' bibliografie.

Via de DSTS-website houden wij u op de hoogte van alle ontwikkelingen in het komende jaar op het gebied van onderzoek en alle activiteiten daaromtrent.

Bijlage: Publicaties, lezingen en andere activiteiten van de stafleden

1 Publicaties

1.1 Manuela Kalsky

- Manuela Kalsky, Heleen Murre (red.), *De prijs van vrede. Geweldloosheid in een gewelddadige wereld?* Heeswijk: Berne Media, 2017.
- Manuela Kalsky, Heleen Murre, 'Inleiding', in: Manuela Kalsky & Heleen Murre (red.), *De prijs van vrede. Geweldloosheid in een gewelddadige wereld?* Heeswijk: Berne Media, 2017, 9-11.
- Manuela Kalsky, 'Geweld ontwijdt de naam van God. De weg van schuld, vergeving en compassie'. In: Manuela Kalsky, Heleen Murre (red.), *De prijs van vrede. Geweldloosheid in een gewelddadige wereld?*, Heeswijk: Berne Media, 2017, 121-133.
- Manuela Kalsky, 'Ein neues Wir und die Kirchen', in: Thomas Dienberg, e.a. (Hrsg.), *... am Ende ganz allein? Gemeinschaftsbildung in post-traditionalen Zeiten*. Münster: Aschendorff Verlag, 2017, 89-102.
- Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017.
- Manuela Kalsky, André van der Braak, 'Mixer en matcher'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 3.
- Manuela Kalsky, 'Tussen waarheid en wijsheid'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 49-51.
- Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *De Gruyter Open Theology*, topical issue *multiple religious belonging* 3 (2017) 1. <https://tinyurl.com/mrbinopentheology>
- Manuela Kalsky, André van der Braak, 'Editorial'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *De Gruyter Open Theology*, topical issue *multiple religious belonging* 3 (2017) 1.
- Manuela Kalsky, 'Flexible Believers in the Netherlands. A Paradigm Shift towards Transreligious Multiplicity'. In: *De Gruyter Open Theology*, topical issue *multiple religious belonging* 3 (2017) 1, 345-359.
- Joantine Berghuijs, Manuela Kalsky, Daan Oostveen, André van der Braak, 'Aspecten van *belonging* in *multiple religious belonging*'. In: *Psyche & Geloof* 28 (2017) 2, 79-99.
- Manuela Kalsky, 'W!J verbindt de verschillen'. In: *Blind, online interdisciplinair tijdschrift* (2017) 46, <https://tinyurl.com/kalskyinblind>.
- Manuela Kalsky, 'Gezocht: seculiere theoloog (m/v)'. In: *In gesprek over het profiel van de faculteit. Columns ter inspiratie*, Faculteit der Godgeleerdheid, Vrije Universiteit, 2017, 36.
- Manuela Kalsky, 'Grenzen oversteken'. In: *Woord en Dienst* 66 (2017) 9, 34-35.

1.2 André Lascaris

- André Lascaris, 'Vergelding en vergeving in bijbels-theologisch perspectief'. In: Manuela Kalsky, Heleen Murre (red.), *De prijs van vrede. Geweldloosheid in een gewelddadige wereld?* Heeswijk: Berne Media, 2017, 135-146.

1.3 André van der Braak

- Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017.
- Manuela Kalsky, André van der Braak, 'Mixer en matcher'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 3.
- André van der Braak, 'De multireligieuze spiritualiteit van Meister Eckhart'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *MiX. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 30-33.
- André van der Braak, 'Zen-Christian Dual Belonging and the Practice of Apophasis: Strategies of Meeting Rose Drew's Theological Challenge'. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *De Gruyter Open Theology*, topical issue *multiple religious belonging* 3 (2017) 1, 434-446.

1.4 Tanja van Hummel

- Tanja van Hummel, 'DSTS-theologie in het midden van de samenleving', *Kloosterkrant* lente 2017, Dominicanenklooster Huissen.
- Tanja van Hummel, 'Mix, over flexibel geloven'. *Kloosterkrant* zomer 2017, Dominicanenklooster Huissen.

1.5 Anke Liefbroer

- Joantine Berghuijs, Anke Liefbroer, 'Religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit in het leven en werk van geestelijk verzorgers'. In: *Religie en samenleving* 12 (2017) 2-3, 121-142.

2 Publicaties op internet

2.1 Manuela Kalsky

- 'Afscheid van André Lascaris', Nieuwwij.nl, 15 juli.
<https://www.nieuwwij.nl/opinie/afscheid-van-andre-lascaris/>

2.2 André Lascaris

Publicaties op Meerdanikzelf.nl

- 'Het koninkrijk dat kwam', 2 januari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/01/het-koninkrijk-dat-kwam/>
- 'Woorden en gebaren gaan hun weg', 9 januari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/01/woorden-en-gebaren-gaan-hun-weg/>
- 'Thema geweld: opstap voor dialoog', 17 januari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/01/thema-geweld-opstap-voor-dialoog/>
- 'Een Amerikaanse revolutie', 31 januari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/01/een-amerikaanse-revolutie/>

- 'Niet-weten geeft een blik op waarheid', 7 februari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/02/niet-weten-geeft-een-blik-op-waarheid/>
- 'Verkiezingen zijn een loterij', 22 februari.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/02/verkiezingen-zijn-een-loterij/>
- 'Wahl ist Qual', 7 maart.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/03/wahl-ist-qual/>
- 'De zondebok van de sociaal-democratie', 18 maart.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/03/de-zondebok-van-het-socialisme/>
- 'We zijn op de vlucht voor onze chaos', 29 maart.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/03/we-zijn-op-de-vlucht-voor-onze-chaos/>
- 'Meerdere paasverhalen, alle bevrijdend', 12 april.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/04/meerdere-paasverhalen-alle-bevrijdend/>
- 'Pinksteren, feest van verrassingen', 9 mei.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/05/pinksteren-feest-van-verrassingen/>
- 'Het zweverige centrum van de economie', 23 mei.
<http://www.meerdanikzelf.nl/2017/05/het-zweverige-centrum-van-de-economie/>

2.3 Tanja van Hummel

- 'Dominicaanse gezichten', website DSTS
http://www.dsts.nl/dominicaanse_gezichten_10interviews_tanjanvannummel
- 'TK2017: Leer kalm doorworstelen in de samenleving'. Interview met Jane Kuldip-Singh, Nieuwwij.nl, 17 februari.
<https://www.nieuwwij.nl/interview/tk2017-leer-kalm-doorworstelen-samenleving/>
- 'Zet kerkdeur wagenwijd open voor jongeren'. Interview met Alford Menninga, adviseur Jeugd van de Protestantse Gemeente Amsterdam, Nieuwwij.nl, 20 februari.
<https://www.nieuwwij.nl/interview/zet-kerkdeur-wagenwijd-open-jongeren/>
- 'Waar het ons om gaat is dat je niet aan elkaar voorbij moet leven'. Interview met Paul van Oosten en Arend Driessen van de Protestantse Diaconie Amsterdam, Nieuwwij.nl, 21 april.
<https://www.nieuwwij.nl/interview/waar-het-ons-om-gaat-dat-je-niet-aan-elkaar-voorbij-moet-leven/>
- 'Zie hulpvragen niet als belasting'. Interview met Erik Borgman in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 6 juli.
<http://www.dsts.nl/zie-hulpvragen-niet-als-belasting/>
- 'Onmetelijke rijkdom'. Interview met Ben Vocking o.p. in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 7 augustus.
<http://www.dsts.nl/onmetelijke-rijkdom/>
- 'Die fietsenmaker? Gewoon een wijs man'. Interview met zr. Christa Hystek o.p. in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 10 augustus.
<http://www.dsts.nl/die-fietsenmaker-gewoon-een-wijs-man/>
- 'Het gaat blijkbaar over God en zo'. Interview met Leo Raph. A. de Jong o.p. in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 14 augustus.
<http://www.dsts.nl/het-gaat-blijkbaar-over-god-en-zo-2/>

- 'Wees hoopvol'. Interview met lekendominicaan Hans Hamers in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 7 september.
<http://www.dsts.nl/wees-hoopvol/>
- 'Een beter milieu begint bij jezelf'. Interview met Michael-Dominique Magielse o.p. in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 12 september.
<http://www.dsts.nl/een-beter-milieu-begint-bij-jezelf/>
- 'Roeien met de riemen die we zijn'. Interview met Jan Laan o.p. in de serie 'Het goede leven voor allen'. Website DSTS, 21 september.
<http://www.dsts.nl/roeien-met-de-riemen-die-we-zijn/>
- 'Ook tegenstanders van vluchtelingenopvang moeten we serieus nemen'. Interview met Broeder Jasper van Taizé, Nieuwwij.nl, 21 oktober.
<https://www.nieuwwij.nl/interview/ook-tegenstanders-vluchtelingenopvang-moeten-we-serieus-nemen/>

2.4 Anke Liefbroer

- 'Meervoudige religieuze betrokkenheid in dominicaanse centra', website DSTS.
<http://www.dsts.nl/meervoudige-religieuze-betrokkenheid/>

2.5 Matthias Kaljouw

- 'Religie en onderwijs. Tijd voor heroriëntatie', website DSTS.
<http://www.dsts.nl/onderwijs-religie-en-de-kunst-van-een-nieuw-wij/>

2.6 Ellen Van Stichel

- 'Street Homelessness and Catholic Social Teaching', verslag van het gelijknamige symposium in Rome, website DSTS, 7 december.
<http://www.dsts.nl/street-homelessness-and-catholic-social-teaching/>

3 Lezingen en presentaties

3.1 Manuela Kalsky

- 14 februari: Lezing 'Flexibel geloven', PKN-gemeente Heemstede e.o., Bennebroek. Samen met Frieda Pruijm.
- 19 februari: Lezing 'Flexibel geloven, multireligieuze identiteit in Nederland', Bezielend Inspiratie Centrum, Lochem.
- 21 februari: Panellid podiumdiscussie over 'Geloof en wetenschap', Vlaams-Nederlands Huis deBuren, Brussel.
- 22 februari: Lezing 'Flexibel geloven, Multireligieuze identiteit in Nederland', PKN-gemeente, Nuenen.
- 2 april: Lezing 'Flexibel geloven', Vrijzinnigen IJsselstreek, Brummen.
- 4 april: Column bij Martin Luther King-lezing, VU.
- 6 mei: Lezing 'Vielfalt umarmen' en begeleiding workshop, Forum Feministische Theologie, Hamburg.
- 16 mei: Lezing 'Flexibel geloven', Vrijzinnigen Brielle e.o., Brielle
<https://www.bewustvoorneputten.nl/events/72/thema-avond-raad-van-kerken-flexibel-geloven-prof-dr-manuela-kalsky/>.

- 22 mei: Voordracht 'The Role of Religion in the Process of Global Migration – Challenges for Humanity', Faculty of Islamic Studies, Universiteit van Sarajevo, Sarajevo (Bosnië-Herzegovina).
- 23 mei: Inleiding bij presentatie *MiX*, De Nieuwe Liefde, Amsterdam.
- 3 juni: Keynote speech, conferentie 'Faith without Borders', Ulm (Duitsland) <http://www.eut-2017.org/en/home/>.
- 11 juli: Bijdrage aan podiumdiscussie, Interkulturelle Salon, Evangelisch-Lutherischer Kirchenkreis Hamburg-Ost, Hamburg (Duitsland).
- 5 september: Inleiding bij lezing Karen Armstrong, De Nieuwe Liefde, Amsterdam.
- 17 september: Lezing 'Tussen waarheid en wijsheid', Nescio-lezing, Oecumenische Streekgemeente en VU-vereniging, Kortenhoef.
- 25 september: Lezing '*Multiple religious belonging* in Nederland: een inleiding', VGVZ-symposium *Multiple religious belonging* en geestelijke verzorging, Dominicuskerk, Amsterdam
- 1 oktober: Openingslezing 'The Challenge of Migrant Communities: Revisiting Integration', Nederlandse module EPIL-leergang, Huissen.
- 3 oktober: Moderatie mini-symposium EPIL 'Amsterdam: Connecting people in a superdiverse city', PThU, Amsterdam.
- 7 oktober: Lezing 'Samenleven met meerdere culturen en religies', symposium 'Bijbelse visioenen voor Mokum vandaag', Protestantse Gemeente Amsterdam.
- 8 oktober: Lezing 'Flexibel geloven', Spiritueel Café, Voorschoten.
- 12 oktober: Inleiding bij expertmeeting polarisatie en panel met prof. dr. Pim Valkenberg en Mo Hersi, Platform INS, Amsterdam <http://www.crkstudio.nl/platformins/verslag-eerste-expertmeeting-polarisatie/>.
- 16 oktober: Lezing 'Flexibel geloven', Dominicuskerk, Amsterdam.
- 27 oktober: Interview met John Caputo, symposium 'Metamorphoses. The Existence of God: On the Very Idea of Radical Theology', VU.
- 14 november: Lezing 'Geweld ontwijdt de naam van God', KNR-studiedag bij presentatie boek *De prijs van de vrede*, 's Hertogenbosch.
- 7 december: deelname aan podiumdiscussie bij presentatie boek Bernhard Reitsma, *Kwetsbare liefde. Christenen en moslims in een spannende wereld*. PthU, Amsterdam.

3.2 André van der Braak

- 23 mei: Deelnemer paneldiscussie *multiple religious belonging* tijdens presentatie *MiX*, De Nieuwe Liefde, Amsterdam.
- 22 november: Lezing over mrb op NWO-beleidsdag 'Religie in de moderne samenleving'.

3.3 Ellen Van Stichel

- 6 november: Lezing 'Spiritualiteit en sociale rechtvaardigheid'. In het kader van de lezingenreeks 'Tegendraads Geloven', Postuniversitair Centrum KU Leuven, Kortrijk. Deze lezing hield ze ook in Brugge op 15 november.

4 Deelname aan/aanwezig bij

4.1 Manuela Kalsky

- 21 januari: Afsluiting jubileumjaar 800 jaar dominicanen in Nederland, Veenendaal.
- 23 januari: In Vrijheid Verbonden, Utrecht.
- 10 september: Professie Augustinus Aerssens o.p. en Richard Steenvoorde o.p., Rotterdam.
- 15 september: Prinsjesdagontbijt, Den Haag.
- 22 september: Gala 25-jarig jubileum moslim-vrouwenorganisatie Al Nisa.
- 29 oktober: Professie lekendominicanen, Utrecht.

4.2 Ellen Van Stichel

- 20 november: Vergadering Coördinatieplatform ethische vraagstukken – Beweging.net (België): 'De Grote Levensvragen', Brussel.

5 Media

5.1 Manuela Kalsky

Interviews

- 'Trump doet aan volksverlakkerij'. In: *Trouw*, Theologisch Elftal, 2 februari.
- 'Wennen aan geweld? Dat nooit'. In: *Trouw*, Theologisch Elftal, 27 april.
- 'Gelovigen passen niet meer in hokjes', interview met Manuela Kalsky en André van der Braak. In: Manuela Kalsky, André van der Braak (red.), *Mix. Flexibel geloven*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017, 54-61.
- 'Verbrande varkens en geruimde kippen: slachtoffers van onze consumeerdrijf'. In: *Trouw*, Theologisch Elftal, 18 augustus.
- 'Dé islam bestaat net zo min als hét christendom', interview n.a.v. eredocoraat Karen Armstrong. In: *De Kanttekening*, 9-15 september.
- 'Nadenken over erfenis Maarten Luther'. In: *Kerk in Mokum*, oktober.
- 'Wordt het eigen aardbei eerst?'. In: *Trouw*, Theologisch Elftal, 9 november.
- Interview met Manuela Kalsky (door Wigmar Bressel). In: *Unitarische Blätter: für ganzheitliche Religion und Kultur* 68 (2017) 4, 218-226.
- Interview met Manuela Kalsky. In: *Thomas* (op website KU Leuven). <https://www.kuleuven.be/thomas/page/interview-manuela-kalsky/>.

Televisie

- Medewerking als expert aan RTL4-programma *Married at first sight*.
- Medewerking aan het NCRV-programma *Jacobine en de Bijbel*.

Radio

- 'Reformation quergedacht', interview Deutschlandfunk, 13 oktober. <https://tinyurl.com/kalsky-reformation>.

5.2 André van der Braak

Interviews

- Radio-interview door Annemiek Schrijver over *MiX*, KRO Radio, Zin in Weekend, 28 mei.
- 'Het non-duale pad van verlichte levenskunst: Hans Knibbe in gesprek met André van der Braak'. In : *Tijdschrift De Cirkel*, Stichting Zijnsoriëntatie (te verschijnen in 2018).

5.3 Ellen Van Stichel

Interviews

- 'Ik ben nog jong genoeg om idealistisch te zijn, toch?'. Interview door Greco Idema, Nieuwwij.nl, 16 november (ook verschenen op website DSTS).
<https://www.nieuwwij.nl/interview/nog-jong-genoege-om-idealistisch-mogen-toch/>.

6 Academische activiteiten

6.1 Manuela Kalsky

Bijzondere leerstoel

- Twee dagen per week bijzonder hoogleraar Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving, Faculteit der Godgeleerdheid, VU Amsterdam.

Promotiecommissies

- 13 september: Promotie Alastair Barrett, *Interrupting the church's flow*, Queen's Foundation/Vrije Universiteit, Amsterdam.

Begeleide promoties

- 27 maart: Promotie Adriana Balk, 'Incest, godsbeelden en posttraumatische groei' (promotor samen met prof. dr. Ruard Ganzevoort), VU, Amsterdam.

Promovendi

- Nora Asrami: *Identiteitsontwikkeling van jongvolwassen moslims in Nederland*. Promotor met als co-promotor dr. Alma Lanser-van der Velde.
- Daan Oostveen: *Hermeneutische aspecten van multiple religious belonging*. Promotor samen met prof. dr. André van der Braak.
- Adriana Balk: *Incest, godsbeelden en posttraumatische groei*. Promotor samen met prof. dr. Ruard Ganzevoort (gepromoveerd op 27 maart).
- Huub Purmer: *Meaning and Leadership in Emerging Communities*. Promotor samen met prof. dr. Joke van Saane en prof. dr. Maarten Verkerk (Maastricht/Eindhoven).
- Ghariba Loukouli: *Muslim Families outside the Healthcare System: a Cross-Cultural Examination*. Promotor samen met prof. dr. Hans Reinders.
- Sin Ai Kim: *Theological Analysis of Gender Discrimination among Korean Women Missionaries*. Promotor samen met prof. dr. Nicola Slee (Queen's Foundation, Birmingham), met als co-promotor dr. Miranda Klaver.

- Ineke Struijk: *'Wij wordt bepaald door waar we gaan...Levensbeschouwingspedagogiek voor het openbare basisonderwijs over interlevensbeschouwelijk leren, diversiteit en identiteit.*
Promotor samen met prof.dr. Bert Roebben (Universität Dortmund).

Curatoria

- 5 mei: Curatoriumvergadering leerstoel 'Bijbelse Theologie', prof. dr. Joep Dubbink.
- 8 november: Curatoriumvergadering leerstoel 'De kerk in de context van de islam', prof. dr. Bernhard Reitsma.

Deelname aan conferenties en expertmeetings

- 30 januari: Expertmeeting, Bijbels Museum, Amsterdam.
- 21-23 juni: Conferentie 'Dialogical Theology', Akademie der Weltreligionen, Universität Hamburg, Hamburg.
- 23-26 augustus: ESWTR-Conferentie 'Translation - Transgression - Transformation', Wenen.
- 16-22 november: AAR Annual meeting, Boston.

Onderwijs

- 6 september-16 oktober: College 'Building Interreligious Relations', samen met prof. dr. André van der Braak.
- 31 oktober-7 december: College 'Sacred Cityscapes: Religion, Identity and Conflict in a Global City', samen met prof. dr. Thijl Sunier.
- 4 december: Masterclass 'I have a dream' voor vwo-leerlingen bij Servant-Leadership Centre for Research and Education (SERVUS) School of Business and Economics (SBE), VU Amsterdam.

Bijzondere activiteiten

- 4 september: Erepromotor bij eredoctoraat Karen Armstrong, Faculteit der Godgeleerdheid, VU.
- Najaar: Jurylid essay-prijs *Tijdschrift voor Theologie*.

Overige activiteiten op de theologische faculteit

- Voorzitter Diversiteitscommissie.
- 22 maart: Voorjaarsoverleg gebruikersgroep NWO-onderzoek *multiple religious belonging*.
- Lid commissie 'Toekomst theologische faculteit' o.l.v. prof. dr. August den Hollander.
- November/december: Deelname cursus Basiskwalificatie Onderwijs.

6.2 André van der Braak

Deelname aan conferenties en bijeenkomsten

- Deelname aan workshop met dr. Peter Hershock, University College Utrecht, 29 mei.
- Deelname aan workshop met prof. dr. Kevin Schilbrack, VU, 1 juni.

- Deelname aan conferentie over meditatie en contemplatie van European Network for Buddhist Christian Studies, Montserrat, Barcelona (29 juni tot 3 juli); lezing op 2 juli.
- Expertmeeting over 'Religious Belonging', American Academy of Religion, 17 november.

Overige activiteiten

- 22 maart: Voorjaarsoverleg gebruikersgroep NWO-onderzoek *multiple religious belonging*.

6.3 Ellen Van Stichel.

Deelname aan conferenties en bijeenkomsten

- Symposium 'Street Homelessness and Catholic Social Teaching', Institute for Global Homelessness DePaul University Chicago i.s.m. andere instituten, Rome, 29 november-2 december.

7 Lidmaatschappen en werkgroepen

7.1 Manuela Kalsky

- Interreligious Conference of European Women Theologians (ICETH).
- European Society of Women in Theological Research (ESWTR).
- American Academy of Religion (AAR).
- Landelijk onderzoeksnetwerk van het Expertisenetwerk gender en religie (IWFT).
- Werkgroep Overleg Instituten (WOI) van de Conferentie Nederlandse Religieuzen (KNR).
- Landelijk Projectenoverleg (LPO) van dominicaanse projecten.

7.2 André Lascaris

- Lid werkgroep Girard Studiekring, Amsterdam.
- Conference for Violence and Religion (COVER).
- Werkgenootschap van Katholieke Theologen in Nederland.
- Europese Vereniging voor Katholieke Theologie.
- Commissie Werving Nederlandse Provincie van de Dominicanen.

8 Besturen, redacties en adviesgroepen

8.1 Manuela Kalsky

- International Advisory Board van het onderzoeksproject 'Religion und Dialog', Akademie der Weltreligionen, Universität Hamburg. Samen met em. prof. dr. Paul Knitter (Union Theological Seminary, New York), prof. dr. Perry Schmidt-Leukel (Münster), prof. dr. Reinhold Bernhardt (Basel) en prof. dr. Volker Küster (Mainz).
- Voorzitter bestuur Stichting Nieuw Wij.
- Lid redactieraad *Tijdschrift voor Theologie*.
- Lid redactieraad *Ophef*.
- Vicevoorzitter bestuur European Project for Interreligious Learning (EPIL)